EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 01.06.2004
KOM(2004) 394 lõplik

KOMISJONI TÖÖDOKUMENT

Keskkonnakaalutluste integreerimine teistesse poliitikavaldkondadesse – Cardiffi protsessi kokkuvõte

Märkus: Käesolev on vaid kokkuvõte dokumendi KOM(2004)394 lõplik ingliskeelsest põhiversioonist.

1. SISSEJUHATUS

Käesolev keskkonnaküsimuste integreerimise ülevaade tuleneb 2003. aasta kevadel toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisest, kus märgiti "*komisjoni kavatsust koostada igal aastal kokkuvõte keskkonnaküsimuste integreerimise Cardiffi protsessist ja korraline keskkonnapoliitika ülevaade ning esitada mõlemad aruanded nii aegsasti, et neid saaks alates 2004. aastast komisjoni kevadiste aruannete koostamisel arvesse võtta"*.[1] Kokkuvõte täiendab 2003. aasta detsembris vastuvõetud 2003. aasta keskkonnapoliitika ülevaadet[2] (KPÜ) ja seda tuleks lugeda 2003. aasta KPÜs esitatud teabe kontekstis.

Seoses keskkonnaküsimuste integreerimise põhimõttega tunnistatakse, et ainult keskkonnapoliitika abil ei ole võimalik säästva arengu üheks osaks loetavat keskkonnaseisundi paranemist saavutada. Säästva arengu saavutamiseks vajalik suurt muret tekitavate keskkonnaprobleemide leevendamine kalanduses, põllumajanduses, transpordis, energeetikas ja muudes valdkondades on võimalik ainult keskkonnaküsimuste neisse sektoritesse integreerimise teel.

Euroopa Liidu tasandil tunnistatakse keskkonnaküsimuste integreerimise tähtsust Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 6, kus on sätestatud, et "*[...] ühenduse poliitika ja tegevuste määratlemisse ja rakendamisse peab integreerima keskkonnakaitse nõuded, eelkõige pidades silmas säästva arengu edendamist*".[3] Keskkonnaküsimuste integreerimine sai institutsioonilise impulsi 1998. aastal, kui Euroopa Ülemkogu käivitas niinimetatud Cardiffi protsessi ja nõudis nõukogu erinevatelt koosseisudelt selle jaoks vastavate strateegiate väljatöötamist.

2001. aastal Göteborgis vastu võetud Euroopa Liidu säästva arengu strateegiaga (EL SAS) mindi veel sammu võrra kaugemale ning nõuti majanduslike ja sotsiaalsete eesmärkidega samaaegselt prioriteetsete keskkonnakaitseliste eesmärkide ning keskkonnaküsimuste integreerimise põhimõtte järgimist. Strateegias esitatud pikaajalise nägemuse kohaselt tuleb dünaamiline majandus ühendada sotsiaalse ühtsuse ning kõrgete keskkonnanõuetega. See eeldab senisest suuremat rõhuasetust poliitika ühtsusele ja integratsioonile, nagu seda rõhutati Euroopa Liidu säästva arengu strateegia vastuvõtnud 2001. aasta Euroopa Ülemkogu lõppjäreldustes, milles kutsuti nõukogu üles "*viimistlema ja edasi arendama valdkonnastrateegiaid keskkonnaküsimuste integreerimiseks kõigisse ühenduse vajalikesse poliitikavaldkondadesse eesmärgiga need võimalikult kiiresti ellu viia"* ja tegema seda nii, et "*oleks arvestatud tulevases kuuendas keskkonnakaitse tegevusprogrammis ja säästva arengu strateegias püstitatud vastavate eesmärkidega*".

Euroopa Liidu tasandil täiendab terviklikumat pikaajalist lähenemist valdkondlikele keskkonnaküsimuste integreerimise strateegiatele laiendatud mõjude hindamise metoodika, mis on mõeldud kasutamiseks üksikute poliitikameetmete või algatuste suhtes ettepanekute

---

1 Euroopa Ülemkogu Brüsseli kohtumise (20.–21. märts 2003) eesistuja lõppjärelduste lõige 58..

2 KOM(2003)745, 3. detsember 2003.

3 Integreerimise tähtsust kinnitati veelkord ka Euroopa tuleviku konvendi 18. juulil 2003. aastal esitatud põhiseaduse lepingu eelnõus (artiklid II-37 ja III-4). – vt http://european-convention.eu.int/DraftTreaty.asp?lang=EN

tegemisel.[4] Need mõlemad vahendid on säästva arengu kolme samba vahelise tasakaalu ja sellest tulenevalt ka keskkonnaküsimuste senisest põhjalikuma integreerimise aluseks.

Paari viimase aasta jooksul käivitatud protsesside tulemusena on keskkonnaalane olukord mitmetes valdkondades paranenud. Siiski kiireneks edasiliikumine keskkonnaküsimuste täielikuma integreerimise suunas veelgi, kui kõik sektorid täidaksid viimase viie aasta jooksul võetud kohustusi. See protsess kujuneb raskeks: et paljud integratsiooni „kättesaadavamad viljad“ on juba nopitud, nõuavad jätkuvate mittesäästvate arengutendentside suuna muutmiseks tehtavad pingutused senisest suuremat keskendumist stuktuurireformidele, mis võib pingestada suhteid asjakohastes sektorites väljakujunenud huvigruppidega. Pealegi eeldab Euroopa Liidu tasandil võetud kohustuste täitmine meetmete rakendamist riiklikul tasandil, kuna paljudes valdkondades on ühenduse pädevus piiratud.

Kokkuvõttes antakse kõigepealt ülevaade keskkonnaküsimuste integreerimise üleeuroopalisest raamistikust alates Cardiffi protsessi käivitamist 1998. aastal. Seejärel esitatakse terviklik ülevaade keskkonnaküsimuste integreerimise olukorra kohta nende sektorite kaupa, mille puhul on nõutud integratsioonistrateegiate koostamist. Lõpuks esitatakse järeldused selle kohta, kuidas edasi arendada keskkonnaküsimuste integreerimist Euroopa Liidu tasandil. Järeldustes tuuakse välja prioriteetsed meetmed, mis on vajalikud Cardiffi protsessi elluviimise jätkamiseks ning toetamiseks täiendavate riiklikul ja kohalikul tasandil rakendatavate meetmetega, eriti keskkonnapoliitika praeguste lähenemisviiside kohandamise, neist lähtumise ja kõigile osapooltele kasulike lahenduste otsimisega.

[4] Keskkonnamõju hindamine (KMH) ja strateegiline keskkonnamõju hindamine (SKMH) on täiendavad vahendid keskkonnaküsimuste (projektidesse, plaanidesse ja programmidesse) integreerimiseks riiklikul või piirkondlikul tasandil.

2. JÄRELDUSED

Kuigi käesolevast kokkuvõtest ilmnevad Cardiffi protsessi positiivsed tulemused keskkonnaküsimuste integreerimise mainekuse parandamise ja mõnedes valdkondades toimunud konkreetsete edasiminekute näol, osutatakse ka mitmetele rakendamisega seotud puudustele. Muu hulgas rõhutatakse selles vajadust parandada erinevate nõukogu koosseisude strateegiate vahelist kooskõlastatust ja panna seoses sisu ja rakendamisega suuremat rõhku headele tegevustavadele. Kokkuvõttes osutatakse ka ühenduse ja riikide tasandil rakendatavate meetmete kompleksile, mille eesmärk on abistada eri valdkondade nõukogusid, kes püüavad Cardiffi protsessi raames keskkonnaprobleeme oma poliitikasse integreerida, ja aidata võimalikult palju suurendada kõnealustest jõupingutustest saadavat kasu keskkonnaseisundi konkreetse paranemise näol. Lisaks tuleb ühenduse tasandil tehtud otsuste täitmiseks teha jätkuvalt pingutusi riiklikul tasandil.

Kui säästev areng eeldab tegelemist majandus-, sotsiaal- ja keskkonnapoliitikaga nii, et need üksteist vastastikku võimendaksid, siis keskkonnaküsimuste integreerimiseks vajatakse suuremat selgust ja poliitilist toetust kõige kõrgemal tasandil. Sellest peaks saama Euroopa Ülemkogu igakevadiste kohtumiste regulaarne päevakorraküsimus. Seda arvestades ja kooskõlas 2003. aasta märtsis peetud Euroopa Ülemkogu kohtumise eesistuja lõppjäreldustega hakkab Euroopa Komisjon koostama **keskkonnaküsimuste integreerimise aastakokkuvõtteid**, mis täiendavad keskkonnapoliitika ülevaadet ja on komisjoni igakevadise aruande ja Euroopa Ülemkogu igakevadise arutelu lähtematerjaliks.

Samuti tuleb kasutada muid keskkonnaküsimuste integreerimise soodustamiseks avanevaid võimalusi:

- **Aastateks 2004–2005 kavandatud säästva arengu strateegia ülevaates** tehakse kokkuvõte alates 2001. aastast saavutatud edasimineku kohta ja loetletakse strateegia elluviimise tagamise prioriteetsed meetmed. See kokkuvõte võimaldab Euroopa Liidul avastada üleeuroopalisel tasandil keskkonnaküsimuste integreerimisel esinevaid puudujääke, mis segavad Euroopa Liidu püüdeid väärata keskkonnaküsimuste mittesäästlikke arengutendentse, ja teha konkreetseid ettepanekuid nende puuduste likvideerimiseks.

- **2005. aastal koostatav Lissaboni strateegia vahekokkuvõte** annab täiendava võimaluse uurida, kuidas võiksid keskkonnaküsimuste integreerimine ning majandus- ja tööhõive kasv edaspidi üksteist senisest suuremal määral toetada.

- Komisjoni teatisest Euroopa Liidu järgmise (2007. aastaga algava) **finantsperspektiivi** kohta[5] ilmnev rõhuasetus säästvale arengule annab täiendava impulsi keskkonnaküsimuste edasiseks integreerimiseks, eriti põllumajandus- ja regionaalpoliitikas. Kui 2004. aastal võetakse vastu komisjoni ettepanek määruse kohta, mis käsitleb struktuuri- ja ühtekuuluvusfonde pärast 2006. aastat ja milles esitatakse uued suunised, võimaldab see senisest paremini integreerida säästva arengu keskkonnakaitse-, majandus- ja sotsiaalküsimuste sambad ühtsuspoliitikasse.

---

[5] Vt komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule - komisjoni seadusandlus- ja tegevusprogramm aastaks 2004, KOM(2003)645 (lõplik), 29. oktoober 2003 (lk 5).

Keskkonnaküsimuste integreerimine on säästva arengu suunas edenemise keskne eeltingimus. See nõuab kõigi poliitikavaldkondade järeleandmatut ja jätkuvat pühendumist kõigil Euroopa Liidu juhtimistasanditel.